

ZAPRASZAJĄ
NA PIĄTĄ OGÓLNOPOLSKĄ KONFERENCJĘ NAUKOWĄ
Z CYKLU *INTERDYSCYPLINARNE KATEGORIE KULTUROZNAWSTWA*
POD TYTUŁEM

Przezroczystość w kulturze

WARSZAWA, 11–12 kwietnia 2018 roku

Proponowany temat konferencji stanowi kontynuację projektu podjętego w ramach cyklu *Interdyscyplinarne kategorie kulturoznawstwa*, który koordynowany jest przez Zakład Poetyki Intersemiotycznej i Komparatystyki Mediów (IFKiK UKSW). Przezroczystość to kolejna po ciężarze i lekkości oraz szybkości właściwość o fizycznym rodowodzie, mogąca znaleźć zastosowanie do opisu różnorodnych zjawisk i tekstów kultury. Własność ta polega na zdolności materiału lub stanu skupienia do przepuszczania wiązki światła bez jej rozproszenia i pochłonięcia. Przezroczystość pośredniczy między światłem a rzeczywistością i dalej – ich obserwatorem, czyli sama sytuuje się na styku różnych fizyczności. Tu rodzi się pytanie, które dodatkowo komplikuje opisaną sytuację: czy przezroczystość jest właściwością bytu, czy raczej ludzkiego poznania? Dlatego analizowana jest ona również w jej wymiarze filozoficznym, estetycznym, etycznym, artystycznym, użytkowym, performatywnym, prawniczym, socjologicznym, psychologicznym. Tym samym tytułowa kategoria funkcjonuje w obrębie, a właściwie na pograniczu wielu dyscyplin badawczych, m.in. przyrodniczych, humanistycznych, społecznych, medycznych, technicznych i innych. Nie trzeba więc raczej naukowo udowadniać jej aspektu interdyscyplinarnego. Jednak jakość ta, analogicznie jak jej poprzedniczki (ciężar i lekkość, szybkość oraz możliwość i konieczność), ma niejednoznaczny status ontyczny, ponieważ funkcjonuje jako wielkość skalarna, rozpostarta między swym maksymalnym a minimalnym natężeniem (nieprzezroczystością). Na różnych poziomach nasycenia prowadzi ona pewien rodzaj wielopoziomowej rozgrywki: między sobą-formą a ukrytą za nią treścią, widzialnym a niewidzialnym, iluzją a deziluzją, materializacją a dematerializacją, sobą-rzeczywistością a rzeczywistością istniejącą poza nią, wreszcie między sobą a odbiorcą, zmuszając go do określonych percepcji, reakcji, zachowań, wartościowań. Przezroczystość nie jest więc z pewnością neutralna w swych wielorakich, wskazanych wyżej wymiarach. Dlatego istnieje potrzeba gruntownego rozpoznania tej kategorii, która nieustannie pośredniczy w dostępie do zjawisk rzeczywistych oraz artefaktów i procesów kulturowych.

Sugerujemy wstępny zakres problemów i zagadnień, który z pewnością ulegnie rozszerzeniom zgodnym z oczekiwaniami prelegentów. Przezroczystość może być analizowana:

- w ujęciach teoretycznych i filozoficznych (od starożytności, przez Ojców Kościoła, J.-J. Rousseau, Italo Calvino i innych);
- w sferze fizycznej, etycznej, egzystencjalno-antropologicznej, psychologicznej i społecznej;
- w kontekście poetyki i estetyki, jakości stylu (np. narracja nie/przezroczysta);
- w aspekcie mediów, mediacji i komunikacji;
- w kontekście mechanizmów władzy i polityki;
- w relacji immersja a emersja.

Przezroczystość traktowana jest również jako:

- temat dzieła literackiego, malarskiego, muzycznego, teatralnego, filmowego i innych;
- metafora i symbol;
- strategia twórcza na poziomie materii i formy dzieła, konstrukcji postaci, świata przedstawionego i fabuły;
- zjawisko z poziomu percepcji;
- kategoria estetyczno-pragmatyczna, np. w technice, technologii, sztukach użytkowych (architekturze, typografii, literaturze, interfejsie analogowym lub cyfrowym i innych);
- kompleksowa kategoria performatywna;
- metoda naukowa, rodzaj filtra stosowanego do opisu zjawisk.

Krótki abstrakt wystąpienia (z tytułem oraz danymi autora: imieniem i nazwiskiem, miejscem afiliacji, numerem telefonu, adresem e-mail) prosimy przysłać do **4 marca 2018** roku na dwa adresy:

a.smaga@uksw.edu.pl;

brygida.pawlowska@gmail.com.

Czas i miejsce obrad: **11–12 kwietnia 2018**, Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie, Wydział Nauk Humanistycznych, Warszawa, ul. Dewajtis 5. Serdecznie zapraszamy!